

V FESTIVAL INTERNACIONAL DE CREACIÓN MUSICAL CONTEMPORÁNEA VERTIXE SONORA

VINDEIROS CONCERTOS:

Domingo 22 de outubro 20:30 h. | SALA DE EXPOSICIÓNS PAZO DA CULTURA, Pontevedra
DIE WANDERUNG Vertixe Sonora

Mércores 25 de outubro 20:00 h. | MARCO, Vigo
VÉRTICES HÁPTICOS Roberto Alonso e Tychonas Michailidis

Venres 3 de novembro 20:00 h. | MARCO, Vigo
DOLL GARDEN Defunensemble

Sábado 4 de novembro 19:30 h. | SEXTO EDIFICIO MUSEO DE PONTEVEDRA
AMYGDALA Defunensemble

Sábado 11 de novembro 20:00 h. | MARCO, Vigo
DOCTRINA SCHOLASTISCA NOCET AD INTELLIGENTIAM SANCTARUM SCRIPTURARUM Sisco Aparici
Celebración XV Aniversario MARCO

Sábado 18 de novembro 19:30 h. | SEXTO EDIFICIO MUSEO DE PONTEVEDRA
(IN)VISIBLE Tag Ensemble

Sábado 25 de novembro 20:00 h | MARCO, Vigo
LIMIAR DO ABISMO Adam Starkie

Venres 20 outubro 20:300 h. | SALA DE EXPOSICIÓNS DO PAZO
DA CULTURA, Pontevedra
A BATALLA DE DON CARNAL E DOÑA CORESMA Ensemble Sillages

A famosa pintura de Pieter Bruegel que describe a loita entre o banquete e o xaxún, o inverno e a primavera, o parloteo e o silencio, a taberna e a igrexa cuio equivalente literario podería ser a batalla entre *Coresmapreñada* e o *Exército das Morcillas* do *Cuarto Libro* de François Rabelais inspira a Mauro Lanza para compoñer a obra para cello e piano que escoitaremos hoxe. Coa mesma formación *Furia* de Raphaël Cendo. Outra inxedanzas se agochan tras *Animus II* de Luca Francesconi para viola e electrónica (aquí a exploración da luz), e o segundo cuarteto do mexicano Torres Maldonado (neste caso o *Canto VI* de Altazor).

MAURO LANZA *A batalla de Don Carnal e Doña Coresma**
para violonchelo con acompañamento de piano
JAVIER TORRES MALDONADO *Cuarteto de cordas n°2** para cuarteto de cordas
LUCAS FRANCESCO *Animus II* para viola e dispositivo electrónico
RAPHAËL CENDO *Furia* para piano e violonchelo

*axuda á composición do estado para o ensemble Sillages
**encomenda do ensemble Sillages e da Académie Schloss de Stuttgart

ENSEMBLE SILLAGES Lyonel Schmit, Sullimann Altmayer *violin* | Gilles Deliège, *viola* | Ingrid Schoenlaub, *cello* | Vincent Leterme *piano* | Philippe Arrii-Blachette *directeur artistique*

AS OBRAS

MAURO LANZA *A batalla de don Carnal e dona Coresma* (2012)
para violonchelo con acompañamento de piano

A miña práctica actual de descomposición, e desde a miña chegada a París para estudar no IRCAM, caracterízase por un uso intensivo das computadoras, non só como un medio para producir novos sons, senón tamén como unha ferramenta de concepción compositiva. A contraparte deste enfoque "analítico", que se adapta ben aos datos fáceis de "dixitalizar", é o meu interese polos son complexos e inestables, os instrumentos aumentados e os obxectos atopados.

O uso de instrumentos infantís, xoguetes rudimentarios e modelos físicos computarizados de comportamento impredecible en obras como *Vesperbild* é un intento de ampliar a brecha entre notación e fenómeno sonoro levado ao momento sen retorno que implica unha escritura do caos coidadosamente anotada, unha escritura que produce os seus propios parásitos. Sometido a un *tour de force* que implica o uso masivo de modos de interpretación non convencionais resultantes da colaboración con Séverine Ballon, o cello desta "Batalla" parece compartir o mesmo carácter.

A metáfora do entroido, o tempo da desorde institucionalizada, o mundo inverso que, como di Giorgio Agamben no seu texto *Estado de excepción: "manifesta en forma paródica o impulso anómico que está contido no corazón do nomos"* [hábitos ou costumes da conducta social e política] parece adherirse á idea musical dun sistema que establece a súa propia suspensión.

O título da obra refírese a a famosa pintura de Pieter Bruegel que (do mesmo xeito que un texto anónimo do século XIII e unha Ballade d'Eustache Deschamps), describe a batalla entre o banquete e o xaxún, o inverno e a primavera, o parloteo e o silencio, a taberna e a igrexa cuxo equivalente literario podería ser a batalla entre *Coresmapreñada* e o *Exército das Morcillas* do *Cuarto Libro* de François Rabelais.

A imaxe dos dous exércitos adversos reflíctese nesta obra tanto como unha simple oposición entre elementos musicais como unha alegoría da dialéctica entre a vida e o dereito, a especulación e a realidade sonora.

Mauro Lanza

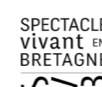
PROMOVE:

Universidade de Vigo

vertixe
sonora

PATROCINA:

COLABORA:

SPEDIDAM
les droits des artistes-interprètes

JAVIER TORRES MALDONADO *Cuarteto de cordas nº 2 (2015)* para cuarteto de cordas Encomenda do Estado para Sillages.

O segundo cuarteto inspírase no *Canto VI* de *Altazor* de Vicente Huidobro, pretexto poético para deseñar os sons que caracterizan os tres movementos. Estas frases, extrapoladas a partires do seu contexto aparecen como títulos para cada un dos tres movementos: o primeiro chamado “*Así viajando en postura de ondulacion*” describe o elemento xestual máis simple da obra que da impulso a toda a composición. Para este movemento deseñei un golpe especial de arco, o ‘*ruotato*’, que consiste nun movemento xiratorio no que a corda frótase co 50% da madeira do arco (legno) e o 50% de crín. Isto produce un timbre particular pero tamén un xesto “*ondulatorio*”: unha “*imaxe*” da exploración multidimensional de materiais (puramente) musicais do movemento.

O segundo movemento leva por título “*En la seda cristal nube*”. Na escoíta, a alusión á imaxe sonora é obvia. Todo ou movemento preséntase coma unha extensión da exploración de diferentes técnicas de pizzicato realizados coas dúas mans xa presentadas no *Cuarteto Número 1* e nos *Tres Estudos para Violín*. Ou uso predominante do pizzicato constitúe un contraste significativo co movemento anterior. O control da densidade dos eventos sonoros é tanto máis pertinente, chegando a soster acumulacións calculadas algorítmicamente e rarefaccións que consisten en transformacións dos espectros do primeiro movemento de modo que se “*filtran*” os instrumentos do cuarteto cos sons que os instrumentistas realizan tras o atril. O título do último movemento “*Cristal si cristal era*” reflicte a idea de “*cristalización multidimensional*” a partir dos mesmos materiais esbozados en obras precedentes (*Estudo número 2* para violín). O material do último movemento preséntase en combinación cos precedentes, ás veces de forma explícita, ás veces transformada a través de superposiciones, condensacións e rarefaccións.

Javier Torres Maldonado

LUCA FRANCESCONI *Animus II (2007)* para viola e electrónica

Segundo capítulo dunha serie de exploracións sonoras de técnicas dixitais nas que un solista se enfronta ao computador (se en *Animus I* empregaba o trombón, nesta ocasión a viola). Ambas as pezas son encargos do IRCAM.

Animus II é unha nova procura de partículas de luz nunha materia post-dixital saturada. O computador explora eses escintileos e as conexións musicais e vitais que ofrece a combinación de ritmos e cores.

A peza nace dun proxecto con Garth Knox de fai quince anos: mentres escoitabamos o só de viola do meu *Cuarteto nº 3* que íamos gravar na Radio de Colonia pensamos que sería interesante desenvolver ese fragmento e convertelo nunha obra completa, nun auténtico concerto para viola e electrónica. Este só desempeña aquí un papel crucial, servindo de motor xerador de funcións estruturais e artelladoras da forma pero tamén de funcións expresivas, e inviste a toda a obra dunha dimensión ritual e dunha tensión semántica.

Luca Francesconi

RAPHAËL CENDO *Furia (2009/2010)* para piano e violonchelo

Enfoque tanto estético como político, o seu traballo co son saturado (distorsionado, dividido, difuso, ruidoso...) tamén aprema ao intérprete, actor do trano furiosamente sonoro que se sostén ata a perda de control: “*Non se trata tanto de prever como de perderse*” precisa o propio Cendo. En *Furia*, piano e cello asumen múltiples roles de instrumentos de cordas golpeados, pulsados e frotados “a partir de múltiples modos de interpretación” e dan a (medida) deste universo sonoro subversivo e prodixiosamente descoñecido.

OS COMPOSITORES

Javier Torres Maldonado (México, 1968) Nado en 1968 en Chetumal, México, Javier Torres Maldonado estudou no Conservatorio Nacional de Música do seu país, no Conservatorio Verdi de Milán e no IRCAM de París. Perfeccionouse en composición con Franco Donatoni, Azio Corghi e Ivan Fedele. Recibiu numerosos premios como o *Premio dos músicos* no Forum de Montréal de 1998 organizado polo Nouvel Ensemble Modern no que fora seleccionado para representar a América Latina. En moitas das súas obras, Javier Torres Maldonado explora novas formas de organizar tempo e espazo. En ocasións emprega técnicas complexas para propoñer a escoíta dunha mensaxe social ou política como en Exabrupto (1998) obra na que hai transicións no tempo e o espazo como símbolo da memoria polos nativos mexicanos asasinados en Acteal (Chiapas) en 1998. A súa música recibe encomendas de numerosos ensembles e os principais festivais internacionais o programan constantemente: Semana Mozart de Salzburg, Biennale Musiques en Scènes de Lyon, Festival Akiyoshidai en Xapón, Encontros entre Compositores e Intérpretes de París, CDMC de Madrid e o Festival International Cervantino en México. Actualmente é profesor de composición musical no Conservatorio de Parma en Italia. Desde 1999 é director artístico do Ensemble Dynamis.

Raphaël Cendo (Niza, 1975)

Estudou piano e composición na Escola Normal de Música de París, onde se graduó en 2000. Uniuse á clase de composición do Conservatorio de París en 2003, logo seguiu o programa anual de composición e informática musical do IRCAM, que rematou no 2006. Recibiu ensinanzas de Allain Gaussin, Brian Ferneyhough, Fausto Romitelli e Philippe Manoury.

Escribiu obras para agrupacións de renome como a Orquestra Nacional de Ile de France, o Cuarteto Diotima, o Ensemble Intercontemporain, Ictus, Cairn, Musikfabrik, o ensemble Alternance, o Nouvel Ensemble Moderne, Les Percussions de

Strasbourg, a Orquestra Sinfónica de Montreal, a Orquestra da Radio de Munich. Recibiu encomendas e a súa música foi interpretada por Miquel Bernat, Alain Billard, Daniel Kawka, Jean Deroyer, Pascal Rophé, Guillaume Bourgogne, Peter Rundel, Georges-Élie Octors e Lorraine Vaillancourt. Moitas destas pezas están adicadas a grandes eventos como “*Lille, Capital Europea da Cultura*” para a Opera de Lille, o Centro Georges Pompidou, os concertos Tremplin, o Festival Mito de Milán, a Bialnal de Venecia, o festival de Radio France en Montpellier, Voix Nouvelles en Royaumont, Présences Radio France, Música en Estrasburgo, Ars Musica de Bruxelas, Why note? en Dijon, e en Alemaña, en Darmstadt e Donaueschingen.

En 2007, Raphaël Cendo recibiu o *Premio da Esperanza* da Fundación Francisco e Mica Salabert, o Concurso Internacional de Composición da Orquestra Sinfónica de Montreal. En 2008, ensinou composición no Conservatorio de Nanterre. É graduado do Conservatorio de París en composición, análise e orquestración. De 2009 a 2011, residiu na Villa Médici, a Academia Francesa de Roma. En 2012, foi profesor visitante nos cursos de verán en Darmstadt e de composición en Voix nouvelles en Royaumont. En 2009 recibiu o Premio Pierre Cardin da Academia de Belas Artes e en 2011 o Premio Herve Dugardin da SACEM. Raphael Cendo vive e traballa actualmente en Berlín.

Mauro Lanza (Venecia, 1975)

Mauro Lanza introduciuse na música a través do piano, a escritura e a musicoloxía na súa cidade natal, mentres participaba, ao mesmo tempo, en numerosos obradoiros de composición con Brian Ferneyhough, Salvatore Sciarrino, Gérard Grisey e Alessandro Solbiati. Gañador de dous primeiros premios nas competicións internacionais “Valentino Bucchi” e “Carlo Gesualdo de Venosa”, incorporouse ao curso de música e composición do IRCAM en 1998. Dotado dunha particular sensibilidade cara aos sons, Mauro Lanza busca o inaudito. Testemuña disto é o seu especial interese polos xoguetes, que a miúdo introduce no corazón do seu instrumentarium (*Barroco*, 1998-2003, *Cane et Vesperbilt*, 2006-2007). Próximo ao mundo da infancia e ás veces irónico, o traballo de Mauro Lanza tamén se esforza, desde 2004, por unha fusión cada vez máis íntima da electrónica e o ensemble instrumental. Unha fusión que aparece no traballo *Le songe de Médée*, así como na maioría de composicións deste período, entre os que tamén hai un número de representacións multimedia como *Descrizione del diluvio*, encomenda do estado e interpretado por Percussions de Strasbourg e os Neue Vocalsolisten de Stuttgart en 2008. Residente na Villa Médici 2007-2008, fixo varias residencias (IRCAM Fresnoy; Fundación Civitella Ranieri; Akademie Schloss Solitude), así como desenvolveu diversas experiencias no ámbito docente (Ircam, Universidade McGill de Montreal, Conservatorio de Cuneo ...).

Luca Francesconi (Milán, 1956)

Estudou piano e composición na clase de Azio Corghi no Conservatorio de Milán. Perfeccionouse en Boston e Roma con Karlheinz Stockhausen e Luciano Berio do que é asistente desde 1981 ata 1984 e ó que segue a Tanglewood. Concedéuselle o Concurso Internacional Gaudeamus en 1984 e o de Compositor de Nova Música do compositor en Nova Iorque en 1987. É autor de máis de cen pezas, para instrumento só, a gran banda ou ópera multimedia, encomendadas con frecuencia polas principais institucións e radios internacionais. O seu interese polo jazz, a música de escena, o cinema e a televisión, pero tamén polos sistemas analóxicos, dixitais e informáticos da música electrónica dan testemuña do eclecticismo da súa inspiración. Funda o seu propio estudo de investigación electroacústica en 1975 e posteriormente, en 1990, en Milán, o instituto AGON, un centro de investigación para a composición asistida por computador que dirixiu ata 2006. Profesor convidado no Conservatorio de Róterdam entre 1990-1991, regularmente da clases maxistrais en Europa, Estados Unidos e Xapón, e ensina composición durante vinte e cinco anos en varios conservatorios italianos. Na actualidade, é xefe do departamento de composición no Musikhögskolan en Malmö, Suecia. Colabora regularmente cos mellores músicos e orquestras internacionais e tamén actúa como director. Foi nomeado director do Festival Internacional de Música da Bialnal de Venecia durante catro anos, de 2008 a 2012 e asesor artístico do festival de Ultima en Oslo en 2011 e en 2012 director. En 2013, é compositor en residencia en casa Música no Porto. Compuxo varias obras para voz e procesamento electrónico como *Etymo* (1994) e *Etymo II* (2005), *Sereas*, estreada no 2009 no Festival Agora, numerosos concertos, como o recente de *Kubrick’s Bone*, para címbalo e orquestra creada en xaneiro de 2007 en Bélxica, *Hard Pace*, concerto para trompeta creado en 2008 como parte do proxecto Pollini en Roma, varios cuartetos de corda adicados ao Arditti Quartet, o cuarto *I voli di Niccolò* creado en 2005. Entre as pezas para gran orquestra podemos citar *Wanderer* en 1998-1999, *Cobalt*, *Scarlet* en 1999-2000 e pezas para instrumentos solistas, acompañado ou non pola electrónica, sendo as última *Body Electric*, para violín e electrónica (2006) et *Animus III* para tuba e electrónica (2008).

No seu catálogo inclúense numerosas radio-óperas compostas para a RAI, así como óperas e oratorios. Entre elas *Lips*, *Eyes*, *Bang* (1998), con procesamento de vídeo en tempo real, *Buffa opera*, para recitador e orquestra cun texto de Stefano Benni (2002), *Gesualdo Considered as a Murderer*, en 2004. En 2010, o teatro Ponchielli en Cremona a estrea dunha “orpheerevisité”, *Attraverso*, para soprano e ensemble. Para celebrar o centو cincuenta anos da unidade de Italia, Francesconi recibiu a encomenda de *Terra*, oratorio sobor dun texto de Valeria Parrella, estreado en setembro de 2011 no Teatro dei San Carlo de Nápoles. En abril de 2011, encomenda da Scala de Milán, créase a ópera *Quartett* baixo a dirección de Susanna Mälkki que se repetirá en maio de 2012 cun efectivo máis reducido no Festival Wiener Festwoche. En xuño de 2012 estréase en Madrid, *Atopía*, oratorio secular baseado nos textos de Piero della Francesca e Calderón da Barca. En 2014 estréase na Scala de Milán, *Dentro non ha tempo*, para gran orquestra. *Bread, Water and Salt* sobor dun escrito de Neson Mandela, foi estreada en Roma en 2015 baixo a dirección de Antonio Pappano. Recibe unha encomenda da Opéra de París para a creación de *Trompe-la-Mort*, estreada no Palais Garnier en 2017, ópera con libreto do propio compositor a partires de Honoré de Balzac. O traballo de Luca Francesconi gañou varios premios, incluíndo o Premio Martin Codax e o Guido de Arezzo en 1985, o Kranichsteiner de Darmstadt en 1990, o Ernst-von-Siemens de Munich en 1994, o Premio Italia para *Ballata del rovescio del mondo* en 1994, o da Crítica *Franco Abbiati* pola ópera Quartett en 2011 e o da Royal Philharmonic Society de Londres por *Duende*. *The Dark Notes* en 2015.